

ЕРМОЛЕНКО Анатолій Миколайович (05. 12. 1952, Київ) — філософ, перекладач, педагог. Доктор філософських наук (1996), професор (2008), член-кореспондент НАНУ (2018). Заслужений діяч науки і техніки України (2017). Премія імені Д. Чижевського НАНУ (2015). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2004). Закінчив Київський університет (1978). Відтоді працює в Інституті філософії НАНУ (Київ): від 2002 — завідувач відділу соціальної філософії, від 2018 — директор; за сумісництвом від 1993 — у Національному університеті «Києво-Могилянська академія»: від 2000 — професор кафедри філософії та релігієзнавства; 1993–98 — професор кафедри філософії Київського університету. Запрошений дослідник Інституту філософії Вільного університету Берліна (2004, 2009), Інституту філософських досліджень Ганновера (2007); запрошений професор Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, 2007, 2008); член Центру Ганса Йонаса (Вільний університет Берліна), Міжнародного комітету Інтернаціонального філософського центру К.-О. Апеля (м. Козенца, Італія). За редакцією Є. видано збірники «Цінності громадянського суспільства і моральний вибір: український досвід» (2005) та «Громадянське суспільство в Україні за доби глобалізації» (2007; обидва — Київ). Досліджує проблематику соціальної та практичної філософії, сучасної німецької філософії та етики. На основі концепту комунікативної раціоналізації життєвого світу здійснив дослідження українського етосу, шляхи модернізації,

ціннісно-нормативної переорієнтації українського суспільства. На засадах дискурсивної етики обстоює пріоритет універсальних етичних норм над партикулярними цінностями локальних життєвих форм. Керівник проекту серії виданих перекладів українською мовою праць сучасних німецьких філософів «Vernunft und Gesellschaft» — К.-О. Апеля, Д. Бьолера, Ю. Габермаса, В. Гьосле, Г. Йонаса, Г. Ленка, К.-М. Маєр-Абіха. У перекладі Є. окремими книгами вийшли «Дискурсивна етика: політика і право» К.-О. Апеля (1999), «Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації» Г. Йонаса (2001, співавт.), «Практична філософія в сучасному світі» В. Гьосле (2003), «Повстання на захист природи. Від довкілля до спільноті» К.-М. Маєр-Абіх (2004; усі — Київ). У 2022 вступив у дискусію з Ю. Габермасом щодо бачення російської повномасштабної агресії проти України та реакції Західного світу на неї. Автор [низки статей](#) в ЕСУ.

Основні праці

Превращенные формы социальной рациональности (критика буржуазных философских концепций). К., 1987; «Неоконсервативная революция»: Лозунги и реальность. К., 1990; Этика ответственности и социальное бытие человека: Современ. нем. практ. философия. К., 1994; Комунікативна практична філософія: Підруч. К., 1999; Етика і політика. К., 2001 (співавт.); Етос і мораль у сучасному світі. К., 2004 (співавт.); *Philosophia transcendentalpragmatica* – *Transcendentalpragmatische Philosophie* – Script in onore Karl-Otto Apel per il suo 85° compleanno. Cosensa, 2007 (співавтор); Постсоветская публичность: Беларусь, Украина: Сб. науч. тр. Вильнюс, 2008 (співавт.); Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. К., 2010; Ціннісно-нормативне обґрунтування соціальних теорій. К., 2013 (співавт.); Соціальна відповідальність як основна цінність інституціалізації сучасного суспільства. К., 2016 (співавт.); Соціально-філософські проблеми модернізації українського суспільства з перспективи європейських цінностей. К., 2021 (співавт.); Дискурс. Комунікація. Моральність. К., 2021; Widerstand statt Verhandlung // Frankfurter Allgemeine. 2022, 20 May; Diskursverantwortung in Krisen- und Kriegszeiten. Bad Kissingen, 2023 (співавт.).

[В. С. Лісовий, С. Л. Йосипенко](#)

Бібліографічний опис:

Єрмоленко Анатолій Миколайович / В. С. Лісовий, С. Л. Йосипенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20031>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).